

Vágbingar sluppu at seta síni fingramerki

Loysnin, sum vit hava valt, er tann smidligasta loysnin og tað er eisini mark fyrri, hvussu leingi vit skulu blíva við at samráðast, sigur Jens Johannesen, formaður í sosialu nevnd hjá Tvøroyrar Býráð

MISEYDNAÐ SAMSTARV

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

– Vágbingar sluppu avgjørt at seta síni fingramerki á. Men tíverri hava teir valt at ganga sínar egnu leiðir.

Jens Johannesen er formaður í sosialu nevnd hjá Tórshavnar býráð og hann harmast um, at tað ikki eydnaðist at semjast um eina felags sosiala deild fyrri alla Suðuroy.

Í Sosialinum í gjár vistu vit at siga, at Vágs Býráð hevur gjørt av at skipa sína egnu Sosialu deild, møguleiga saman við porkenningum.

Allar kommunur í Suðuroy samdust í fjør um at arbeiða fram ímóti at stovna eina felags, sosiala deild fyrri alla Suðuroy.

Men tað hevur ligið í kortunum í eina tíð, at vágbingar eru so misnøgdir við útspælið frá Tvøroyrar Býráð, at teir nú hava gjørt av at stovna sína egnu sosialu deild.

Orsøkin til misnøgdina hjá vágbingum er, at eftir ætlan skuldi tann felags sosiala deildin í Suðuroy umsita øll sosialmál, men harumframt eisini alskyns mentamál sum dagrøkt, barnaansing, fólkskúlan o.s.fr.

Vágbingar kunnu heldur ikki góðtaka, at sosiala deild skal liggja beinleiðis undir umsitingini hjá Tvøroyrar býráð og sostatt beinleiðis undir borgarstjóranum á Tvøroyri.

Vágs Býráð sigur eisini, at Tvøroyrar Býráð hevur ikki vist vilja at broyta skipanina so at full semja fekst um hana.

Eru teirra orð

Jens Johannesen sigur, at sjálvandi var uppleggið hjá Tvøroyrar býráð til at samráðast um.

– At vit ikki hava verið sinnað at gera broytingar, eru teirra orð.

Hann vísir á, at Tvøroyrar Býráð hevði longu stovnað

– Tað var ikki vilji úr Vági at finna semju, tí Vágs Býráð faldi, at tað misti ov nógv av sínum myndugleika. Men hetta var tann smidligasta loysnin, sigur Jens Johannesen, formaður í sosialu nevnd hjá Tvøroyrar Býráð

eina sosiala deild. Men í sambandi við, at ætlanin var at stovna eina felags sosiala deild fyrri alla oynna, fingur allar kommunur møguleikan at seta síni fingramerkið í hesa tað avtalu, sum skuldi gerast og talan var eisini um at hava opið í Vági.

– Hvørji økið, skuldu liggja undir deildini, skuldi vit eisini avgera í felag, men har væntaði vilji, tí Vágs Býráð faldi, at tað misti ov nógv av sínum myndugleika.

Eftir hansara tykki er eis-

ini mark fyrri, hvussu leingi, tey skuldu blíva við at samráðast.

Og nú heldur hann at tað er komið hartil, at nú má nakað henda.

Hann sigur, at samráðingar eru við tær kommunur, sum eru sinnaðar at vera við í eina sosialari deild á Tvøroyri, men tær eru ikki lidnar enn.

Talan er um Hvalba, Fámjin og Sumba. Hinvegin hava porkenningar ikki tikið støðu og hovbingar halda seg heilt uttanveltaðar.

Smidligari loysn

– Eftir tí leisti, vit hava valt, skal Sosiala deild liggja undir eina umsiting hjá eina kommunu. Og eftirsum hon er á Tvøroyri, er tað mest náttúrligt, at hon liggur hjá Tvøroyrar Býráð.

Jens Johannesen hevur skilt tað soleiðis, at tað, sum veldir Vágs Býráði størst trupulleikar at góðtaka, er júst tað, at sosiala deild skal liggja undir umsitingini hjá Tvøroyrar Býráð.

– Hetta er tann leisturin, sum Innlendismálaráðið smidligast og lættast kann góðtaka. Vit arbeiðu eisini við møguleikanum at skipa sosialu deild í ein sjálvstøðugan stovn, men tað hevði kravt lógarbroyting og var tí nógv tvørligari at seta í verk.

– Tí halda vit, at hetta er tann rætti leisturin.

Viðvíkjandi málsøkjunum, sum skulu liggja undir Sosialu deild, sigur Jens Johannesen, at har er ein trupulleiki, at Vágs Býráð hevur ikki somu málsøki undir Sosialu nevnd, sum Tvøroyrar Býráð hevur.

– Eitt nú eru dagrøkt og barnaansing sosialmál á Tvøroyri, men mentanarmál

í Vági. Eisini hetta var eisini ein samráðingarspurningur.

Men hevði tað størri týðning at arbeiða skjótt, heldur enn at finna semju?

– Vit hava ikki arbeiðt so skjótt. Vit hava havt góða hjálp og vegleiðing frá Bergi Berg, sum hevur arbeiðt í longri tíð fyrri at finna ein leist, sum øll kunnu góðtaka. Og um eg havi skilt tað rætt, nýtir Vágs Býráð henda sama leistin, nú teir skipa sína egnu deild, so ringur hevur hann ikki verið kortini.

Jens Johannesen sigur, at Bergur Berg hevur gjørt eitt sera professionelt arbeiði.

– Hann hevur snikkað ein sáttmála til, sum kundi verið til gleði fyrri allar partar. Hetta var lættasti mátin, og hann valdu vit. Vit hava samráðst um hetta, men vit kunnu heldur ikki samráðast í allar ævir.

Men Jens Johannesen sigur, at hóast talan nú verður um tvær sosialar deildir í Suðuroy, er onki til hindurs fyrri, at tær kunnu samansjóast til eina felags deild seinni.

– Tað hevði eg avgjørt onki havt ímóti, leggur hann afturat.

Løgmaður undirskriva merkisverda semju

– Hetta er fyrstu ferð, at lond um okkara leiðir gera slíka semju, sigur Løgmaður

MILLUMLANDASEMJA

Áki Bertholdsen
aki@sosialurin.fo

– Hetta er ein merkisverd semja.

Tað sigur Jóannes Eidesgaard, lögmaður, eftir at hann seinnapartin í gjár skrivaði undir fundarsemju um, hvussu landgrunnurin uttan fyrri 200 fjórðingar norðan fyrri Føroyar skal býttast ímillum Føroyar, Noreg og Ísland.

Løgmaður undirskrivaði avtaluna saman við Per Stig Møller, uttanríkisráðharra í Danmark, Valgerð Sverrisdóttur, uttanríkisráðharra í Íslandi og Jonas Gahr Støre, uttanríkisráðharra í Noregi. Semjan varð undirskrivað í New York, har tey øll eru stódd í sambandi við aðalfundin hjá ST.

– Semjan er merkisverd, tí hetta er fyrstu ferð, at lond um okkara leiðir gera slíka semju um landgrunnsbýti uttan fyrri 200 fjórðingar, sigur

Hann sigur, at hetta fer at gera tað lættari hjá øllum trimum pørtum at gera ætlanir um, hvussu hesi havbotnsøki skulu gagnnýttast í framtíðini.

Hvønn beinleiðis týðning hetta kemur at fáa, er torført at siga nakað um enn.

– Men vit minnst, tá ið danir og norðmenn samráddust um norðsjónum og har danir vóru kanska í so gávumildir, tí teir settu, at økið hevði onki virðið kortini. Tað angri teir kanska í dag, tí í tí partinum av Norðsjónum, sum teir góðvilliga góvu frá sær til norðmenn, eru stórar nøgdir av olju og gassi funnin síðani.

Ein avgreiðsluspurningur

Eftir havrættarsáttmálanum hjá ST eiga øll strandarríki rætt til landgrunn út á 200 fjórðingar. Summi lond kunnu tó kanna sær størri landgrunn, kunnu tey skjálprógva, at landgrunnur teirra veruliga røkkur út um 200 fjórðinga markið.

Hendan møguleika troyta Føroyar/Danmark í hesum føri.

Norðan fyrri Føroyar kunnu

– umframt Føroyar/Danmark – eisini Noreg og Ísland kanna sær landgrunn uttan fyrri 200 fjórðingar. Væntanti kannar hvørt landið sær størri øki, enn hini kunnu loyva, og tí mugu tey seta markið sínámillum.

– Við semjuni, sum nú er undirskrivað, binda Føroyar/Danmark, Ísland og Noreg sær at krevja hvør sín ávísa part av hesum økinum, tí ið tey fara til ST við málinum.

Landgrunnsnevndin hjá ST metir so um próvførlurnar og ásetir endaliga markið.

Men tá ið londini frammanundan eru samd, verður viðgerðin í ST bara mett at vera ein avgreiðsluspurningur, sigur Løgmaður.

Hann sigur, at nú londini hava gjørt eina avtalu, má málið sigast at vera endaliga avgreitt, hóast tað er ST, sum formliga avgerð málið.

– Men heldur landgrunnsnevndin hjá ST, at onkur partur av hesum øki er ikki landgrunnur, má viðkomandi land sleppa hesum øki, sigur Løgmaður.

Hann sigur, at heldur nevndin, at eitt av londunum hevur ikki rætt til omanfyri nevndu víddir, verður parturin hjá hesum landi mink-

aður til tað, sum nevndin kann góðtaka, og avlopið verður lutað millum hini bæði londini.

Nú er eitt stórt økið í ein útsynning úr Føroyum, sum Ísland, Føroyar, Bretland og Írland gera krav uppá.

– Samráðingar eru um tað økið, men tað, at hendan semjan er fingin til vega, kann kveikja partarnar til eisini at finna semju um tað økið eisini, leggur Jóannes Eidesgaard afturat.

111.500 ferkilometrar

Tann havbotnur, ið londini hava gjørt avtalu um, røkkur út á 350 fjórðingar úr Føroyum, Íslandi, Jan Mayen og Noregi. Øki er einar 111.500 ferkilometrar stórt og eftir avtaluni, fáa Føroyar

27.000 ferkilometrar, Íslandi fær 29.000 ferkilometrar og

Noregi fær 55.500 ferkilometrar.

Hetta er so økið, sum alt snýr seg um. Økið, sum nú er nýtt sundur, er tað, sum er innanfyri fyrakantin. Økið ímillum A, B, C og F er tað, sum Ísland fær tillutað, E, C, D og E er tað, sum Føroyum verður tillutað og tað størsta økið er so tað, Sum Noreg fær í sín lut